

**Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi,
Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Hatósági Osztály**

Iktató szám: 39224-1-17/2007.
Ügyintéző: [REDACTED]

Tárgy: A DALERD ZRT. természetvédelmi
bírság ügye

HATÁROZAT

A DALERD ZRT.-t
(6701 Szeged, Zsótér u. 4/B.),

védett természeti értékek veszélyeztetése miatt

29 430 000,- Ft

**azaz huszonkilenc millió négyszázharmincezer forint természetvédelmi bírság
megfizetésére kötelezem.**

A természetvédelmi bírságot a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kell megfizetni az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnek a Magyar Államkincstárnál vezetett KÖVICE Szegedi Felügyelőség elnevezésű MÁK 10028007-01850657-00000000 számú bevételi számlájára.

A határozat ellen a kézbesítést követő naptól számított 15 napon belül az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőséghez (1016 Budapest, Mészáros u. 58/a.) címzett, de az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Gyulai Kirendeltségénél (5700 Gyula, Megyeház u. 5-7. szám) – 2 példányban – benyújtható önálló fellebbezéssel lehet élni.
A fellebbezés illetéke 500.000,- Ft.

INDOKOLÁS

A Nimfea Természetvédelmi Egyesület 2006. november 27-én közérdekű bejelentést tett felügyelőségemre, miszerint a DALERD Zrt. (6701 Szeged, Zsótér u. 4/B.) körösladányi vadaskertjének létesítése során védett növények állományait pusztították el. A kerítés létesítése során a védett növényfajok egyedeit tömegesen kiásták, feltárcsázták.

A vadaskertben a pettyegtetett őszirózsa (*Aster sedifolius subsp. sedifolius*) és a sziki kocsord (*Peucedanum officinale*) védett növényfajok több ezer töves állományai találhatóak, ezen kívül megtalálhatók a magyar szegfű (*Dianthus giganteiformis subsp. pontederæ*), a kacstalan lednek (*Lathyrus nissolia*) és a nyúlánk sárma (*Ornithogalum pyramidale*) védett növényfajok.

A sziki kocsord élőhelyet nyújt a fokozottan védett nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) lepkefajnak.

A felügyelőség a DALERD Zrt. ellen 2006. december 11-én hivatalból védett természeti értékek elpusztítása, veszélyeztetése ügyében közigazgatási hatósági (bírságot, kötelezés) eljárást indított 17662/2006. iktató számon.

A tényállás tisztázása során megállapítottam, hogy a bejelentett területen az FVM Vadászati, Halászati és Vízgazdálkodási Főosztálya a 2005. évben 21641/1/2005. számon engedélyt adott a Körösladányi Vadásztársaságnak vadaskert létesítésére.

A bejelentés megalapozottságának kivizsgálására és az elpusztított és veszélyeztetett természeti értékekben okozott kár nagyságának megállapítására 10265-001/2007. iktató számú, 2006. december 18-án kelt végzésemben szakértőként kirendeltem a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságot (továbbiakban: Igazgatóság).

Az Igazgatóság a kirendelést vállalta, de a teljesítésre határidő hosszabbítást kért, figyelemmel a terepi munka időigényességére és az időjárási viszonyokra. Eljáró ügyintézőnek Bota Viktória biomonitöring koordinátort jelölte ki. Az ügyintézőre vonatkozó kizárási okot nem jelentett be.

A felügyelőség a határidő módosításra vonatkozó indokokat elfogadta, és 2007. március 9-ig a szakértői vélemény elkészítésének időpontját meghosszabbította.

Az Igazgatóság a kért szakértői véleményt határidőben elkészítette és 2007. március 1. napjával megküldte azt a Kirendeltségre.

A Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság 164-4/2007. számú szakvéleményében megállapította, hogy a területen védett növényfajok élnek nagy számban. Meghatározta a védett növényfajokat és azok élőhelyeit. Megállapította, hogy a vadaskertet határoló kerítés nyomvonala, valamint az elkerített terület a fenti védett növényfajokat tömegesen érinti.

Tekintettel arra, hogy a felmérés vegetációs időszakon kívül történt, ezért a védett növényfajok pontos egyedszámát nem tudta megállapítani, azonban az előfordulásukat valószínűsítette, amihez a kerítésen kívül és a nyomvonalban, illetve a kerítésen belüli keskeny sávban megmaradt tövek számát használta fel.

A védett növények egyedszámának meghatározását a szakértő becsléssel végezte el, melynek pontos módszertanát a szakértői vélemény tartalmazza.

Ennek alapján a kerítés építési tevékenysége által érintett védett növényfajok állományának nagysága összesen minimum 19320 tő pettyegetett őszirózsa és 300 tő sziki kocsord.

A Békés Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Földművelésügyi Igazgatóság Vadászati és Halászati Osztálya (továbbiakban: vadászati hatóság) meghívására a felügyelőség képviselői 2007. június 12-én – tehát vegetációs időszakban - a Körösladányi Vadaskert területén helyszíni bejáráson vettek részt. A bejáráson a Dalerd Zrt. is képviseltette magát.

A helyszíni szemlén 13.04/2007. (felügyelőségünkön 39224-1-11/2007.) iktatószámon jegyzőkönyv készült, melyben megállapítottuk, hogy a pettyegetett őszirózsa és sziki kocsord (és egyéb védett fajok) egyedei nagy számban megtalálhatóak a kertben és a kerítés mentén is. A kerítés mentén bolygatás nyomai látszanak. A védett növények élőhelyének foltjai több helyen keresztül vannak vágva csupasz és bolygatott felületekkel.

Összevetve a vegetációs időszakon kívül végzett vizsgálatok eredményét és a szakértői véleményben foglalt megállapításokat, valamint a vegetációs időszakban (2007. június 12-én) tartott helyszíni szemle előző bekezdésben leírt tapasztalatait, megállapítottam, hogy a kerítés

létesítésével a védett növényállomány és egyúttal a fokozottan védett állatfaj (nagy szikibagoly) veszélyeztetésének ténye megvalósult.

A tényállás tisztázása során 2007. június 11. napján kirendeltségünkön meghallgattam a Dalerd Zrt. meghatalmazott jogi képviselőjét dr. [REDACTED] ügyvédet. A meghallgatásról 39224-1-8/2007. iktató számon jegyzőkönyv készült, melyben felhívtam a meghatalmazott jogi képviselőt arra, hogy 8 napon belül nevezze meg a vaddisznótartási tevékenység gyakorlóját, a kerítés kivitelezőjét. Egyidejűleg részletesen ismertettem a hatóság rendelkezésére álló valamennyi iratot, melyekről az ügyvéd úr másolatot kért. A másolatokat 2007. június 29. napján vették át.

A hatóságomhoz 2007. június 21. napján érkezett, a DALERD Zrt. jogi képviselője által tett 39224-1-12/2007. iktató számú írásbeli nyilatkozatból megállapítottam, hogy a területen nem a Vadásztársaság végzi a vaddisznótartási tevékenységet. A nyilatkozat szerint a tevékenység gyakorlója a DALERD Zrt. A kerítés kivitelezőjeként a Ligre Kft.-t (8074 Csókakő, Tölgyfa u. 97.) nevezte meg.

A nyilatkozatban a meghatalmazott képviselő független, pártatlan szakértői vizsgálat elvégzését indítványozta. Indoklásában előadta, hogy „Mint azt már korábban is kifejtettük, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság „szakértői véleményét” nem fogadjuk el.” Mellékelten csatolta néhány cég, illetve személy felülvizsgálatra jogosító engedélyét másolatban és kérte, hogy közülük az alkalmasnak ítélt személyt kérjük fel szakértőnek tárgyban ügyben.

A bizonyítási eljárásom során áttekintettem a rendelkezésemre álló iratokat, és megállapítottam, hogy a jogi képviselő a Körösladányi Vadásztársaság ügyében is meghatalmazottként járt el. Felügyelőségünk a Vadásztársaságot kötelezte korábban 42437-1-3/2007. iktató számú határozatával a tárgyban vadaskertben folytatott vaddisznótartási tevékenység részleges környezetvédelmi felülvizsgálatára, valamint 42437-1-2/2007. iktató számon a Vadásztársaságnak a vadaskertben folytatott természetkárosító tevékenységét megtiltotta. Ezen határozatokat fellebbezte meg dr. Imre András ügyvéd, mely fellebbezést hatóságom saját hatáskörében vizsgált felül. Tekintve, hogy az ügyfelek nyilatkozatából eddig nem ismert tényként tisztázódott, hogy a tevékenység gyakorlója nem a kötelezett Vadásztársaság, hanem a Dalerd Zrt., ezért a 42437-1-2/2007. és 42437-1-3/2007. számú határozataimat visszavontam.

A Vadásztársaság a 42437-1-4/2007. iktató számú fellebbezésében adta elő azt, hogy a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság több tagja a bejelentő Nimfea Természetvédelmi egyesület tagja is, és így nyilvánvalóan az ügyben, mint elfogultak nem járhattak volna el. Nem hivatalos tudomásuk szerint a szakértői vélemény elkészítésénél eljáró Igazgatóság dolgozói közül az egyik rokoni kapcsolatban is áll a Nimfea Természetvédelmi Egyesület egyik vezetőjével. Hivatkoztak a Ket. 59. § (1) bekezdésére, mely szerint szakértőként nem járhat el az, akivel szemben kizárási ok áll fenn.

Az indítványt megvizsgálva megállapítottam, hogy az abban foglalt indokok nem megalapozottak. Az indítványozó nem jelölte meg pontosan, hogy miért nem fogadja el az Igazgatóság szakértői véleményét. Kizárási okra hivatkozott, de nem jelölte meg azt a személyt, akivel szemben a kizárási ok felmerül.

Az Igazgatóság több dolgozója is részt vett a szakvélemény készítésében, azonban a kijelölt szakértő ügyintéző Bota Viktória – akinek a felcél szakmai irányítása mellett készült el, és

akinek az aláírásával lett hitelesítve a szakértői vélemény - ellen az Igazgatóság vezetője ██████████ igazgató kizárási okot nem jelentett be.

A kerítés kivitelezőjeként megnevezett Ligre Kft-t 2007. augusztus 9-én írásbeli nyilatkozattételre hívtam fel. A felhívásban feltett kérdésekben arra kellett válaszolnia, hogy a Ligre Kft. volt-e a kerítés kivitelezője, kapott-e tájékoztatást a Dalerd Zrt.-től a területen található védett növényekről, illetve a Dalerd Zrt. felszólította-e, hogy a kerítés építése során a védett természeti értékekre figyelemmel fokozott gondossággal járjon el.

A Ligre Kft. 39224-1-15/2007. iktató számú levelében válaszolt a feltett kérdésekre. Válaszában kifejtette, hogy a kerítés építését a Dalerd Zrt.-vel 2005. november 3-án kötött szerződése alapján kezdte meg 2005. november 10-én és 2006. augusztusának elején fejezte be azt. A kivitelezés során kb. 16 km hosszan kitűzték a kerítés nyomvonalát, oszlopokat vertek le, a kerítésdrót nyomvonalán árok kifordítást végeztek, majd a drótfeszítés után a munkáarkot visszatermelték.

A szerződésben az is szerepel, hogy a megrendelő Dalerd Zrt. biztosítja az építéshez szükséges töréspontokat karóval kitűzve, valamint a kerítésépítés megkezdéséig a nyomvonal kitisztítását és tereprendezését 3-4 m szélességben.

A Ligre Kft. közli továbbá, hogy a Dalerd Zrt. nem tájékoztatta a területen élő védett növényfajokról.

Megállapítottam, hogy a Dalerd Zrt. ezzel mulasztást követett el, mivel a tényállás tisztázása során hatóságomhoz került iratok szerint az FVM Vadászati, Halászati és Vízgazdálkodási Főosztálya 2006. március 21.-én kelt levelében értesítette a Dalerd Zrt.-t a Nimfea Természetvédelmi Egyesület panaszáról a vadaskert területén élő védett növényekkel kapcsolatban, valamint felhívta a Dalerd Zrt.-t, hogy a vadaskert létesítése és üzemeltetése során fokozott gondossággal járjon el. Ugyanekkor a Nimfea Természetvédelmi Egyesület is értesítette a Dalerd Zrt.-t a vadaskert területén élő védett növényfajokról, kérte, hogy a vadaskertet ne valósítsa meg.

Mindezeken túl a Dalerd Zrt.-től, mint a tárgyban terület kezelőjétől és - szakmai végzettségüket tekintve is – felkészült dolgozóitól fokozottan elvárható, hogy a rábízott növény- és állatállományt, valamint a vonatkozó természetvédelmi jogszabályokat ismerje és az előírásokat betartsa.

A kerítés építése ekkor még folyamatban volt, tehát a Dalerd Zrt.-nek értesítenie kellett volna a kivitelező Ligre Kft.-t a védett növényállományról, annak veszélyeztetettségéről.

A Dalerd Zrt. ezenkívül a védett növényállományt veszélyeztette a kerítés nyomvonalának – saját maga által végzett - előzetes tereprendezési munkálataival is.

A fentiek ismeretében a tényeket a kapcsolódó jogszabályokban foglaltakkal összevetve az alábbiak állapíthatók meg:

A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet szerint:

- A rendelet 1. számú melléklete alapján a pettyezetett őszirózsa (*Aster sedifolius subsp. Sedifolius*) és a sziki kocsord (*Peucedanum officinale*) a védett növényfajok közé tartoznak, eszmei értékük egyedenként 2.000 forint.

A DALERD Zrt. mulasztásával védett természeti értékeket veszélyeztetett, **a természet védelmét szolgáló jogszabály előírását megszegte.**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 80.§ (1) bekezdés b) pontja szerint:

- aki tevékenységével vagy mulasztásával védett természeti értéket veszélyeztet, **természetvédelmi bírságot köteles fizetni.**
- ugyanezen jogszabály (2) bekezdése szerint a természetvédelmi bírságot az illetékes természetvédelmi hatóság szabja ki.

A természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokat a 33/1997. (II. 20.) Korm. rendelet (továbbiakban: rendelet) határozza meg.

A rendelet 1.§ (1) bekezdése szerint a természetvédelmi bírság alapbírságból vagy az alapbírság és az azt módosító tényezőkhöz hozzárendelt szorzószám szorzatával kiszámított bírságösszegeből áll.

A rendelet 2. § (1) bekezdése ismerteti a természetvédelmi alapbírság legmagasabb mértékét különböző kötelezettség szegések esetén. E bekezdés b) pontja szerint a természetvédelmi alapbírság legmagasabb mértéke védett természeti érték jogellenes veszélyeztetése esetében legfeljebb a veszélyeztetett védett természeti értékek összegének pénzben kifejezett értéke.

A rendelet 3. § a) pontja szerint a 2. § alapján meghatározott alapbírságot a 2. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott veszélyeztetés esetén 1,5-es szorzószámmal kell megszorozni.

A rendelet 5. § -a az alapbírság összegének meghatározásakor figyelembe veendő tényeket az alábbiakban sorolja fel:

- a) a jogsértő magatartás konkrét veszélyessége vagy károsító hatása;
- b) az ország természetvédelmi helyzetére, illetőleg a térség természeti állapotának egészére gyakorolt hatás;
- c) a bekövetkezett kár mértéke, a helyreállíthatóság lehetősége;
- d) a további, a természet védelméhez fűződő érdekeket sértő magatartástól történő visszatartó hatás.

Az alapbírság kiszabásánál – a rendelet 5.§-ára is figyelemmel - az alábbi tényezőket értékeltem:

- A DALERD Zrt. által elkövetett veszélyeztetés a rendelet 2.§ (1) bekezdés b) pontja alá tartozik, így az alapbírság legfeljebb a védett természeti értékek (jelen esetben összesen 19620 példány védett növény egyed) pénzben kifejezett összege, illetve a védett természeti érték veszélyeztetése esetében a pénzben kifejezett értékek összegének a fele lehet, azaz minimum $19620 \times 2000 = 39$ millió 240 000 forint /2 = 19 millió 620 000 forint.

- A rendelet 3. § a) pontja szerint a 2. § alapján meghatározott alapbírságot a 2. § -ban meghatározott veszélyeztetés esetén 1,5-es szorzószámmal kell megszorozni, azaz a bírság összege 19 millió 620 000 forint x 1,5 = 29 millió 430 000 forint.
- A jogsértő magatartás konkrét veszélyessége, károsító hatása nagy mértékű. Az ország természetvédelmi helyzetére, a térség természeti állapotának egészére jelentős hatást gyakorolt a védett növényfajok tömeges veszélyeztetése. Külön súlyosbító tényező az, hogy a DALERD Zrt. többszöri figyelemfelhívás után, a tevékenység természetkárosító hatásának tudatában hajtotta azt végre.
- Az ország természeti értékeiben a védett növényfajok tömeges veszélyeztetésével kár keletkezett, a helyreállíthatóság bizonytalan.
- A bírság összege a további, a természet védelméhez fűződő érdekeket sértő magatartástól elegendő visszatartó hatást gyakorol.
- Mindezen körülményeket egyenként és összességében értékelve a 33/1997. (II. 20) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésére figyelemmel a természetvédelmi bírság összegét 29 millió 430 000 forintban állapítottam meg.

Fentiek alapján a **DALERD Zrt.** -t a természet védelmét szolgáló jogszabály előírásainak megszegése, védett növényfajok egyedeinek veszélyeztetése miatt határozatommal **29 millió 430 000 Ft természetvédelmi bírság megfizetésére köteleztem.**

A határozatot a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben biztosított hatáskörömben eljárva hoztam meg.

A határozatot a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló – módosított – 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 72.§ (1) bekezdése szerinti módon; a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 80. § (1) bekezdés b) pontja, (2) bekezdése; a természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokról szóló 33/1997. (II. 20.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés, 2. § (1) bekezdés b) pontja, 3. § c) pontja, és az 5. § (1) bekezdése alapján adtam ki.

A fellebbezési jogot a Ket. 98.§ (1) bekezdése által biztosítottam.

A fellebbezés előterjesztésének a határidejét a Ket. 99.§ (1) bekezdése alapján állapítottam meg.

A fellebbezés illetékéről adott tájékoztatás az illetékről szóló, többször módosított, 1990. évi XCIII. törvény 29. § (2) bekezdésén alapul.

Szeged, 2007. szeptember 7.

A kiadmány hitelélül:

..... s.k.,
hatósági igazgatóhelyettes
 ....
 hitelesítő

Kapják:

1. Dalerd Zrt. (6701 Szeged, Zsótér u. 4/B. Pf.: 1197) **TV**
2. Nimfea Természetvédelmi Egyesület (5420 Túrkeve, Pf.: 33.) **TV**
3. Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság (5540 Szarvas, Anna-liget 1.) **TV**
4. Békés Megyei Főügyészség (5700 Gyula, Városház u. 6-8.) jogerő után, tájékoztatásul
5. Irattár
6. Hatósági Nyilvántartás